

**Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti
tarafından finanse edilmektedir.**

DEĞERLENDİRME RAPORU **Genişletilmiş zet**

**OKUL VE YETİŞKİN EĞİTİMİ PERSONELİNİN
MESLEKİ GELİŞİMİNİ DESTEKLEMELİK SURETİYLE
EĞİTİMDE KALİTENİN ARTIRILMASI PROJESİ**

**Ağustos 2017
ANKARA**

TÜRKİYE ULUSAL AJANSI PROJE EKİBİ

Okul Eğitimi Koordinatörlüğü
Yetişkin Eğitimi Koordinatörlüğü
Program İzleme Koordinatörlüğü

OPTİMAR ARAŞTIRMA PROJE EKİBİ

PROJE LİDERİ

Doç. Dr. **Pervin Oya TANERİ**
Çankırı Karatekin Üniversitesi, Eğitim Bilimleri

ARAŞTIRMA UZMANLARI

Araş. Gör. **Emrah ALTUN**
Hacettepe Üniversitesi, İstatistik Bölümü

Araş. Gör. **Y. Emre AYNA**
Bingöl Üniversitesi, Kamu Yönetimi Bölümü

Araş. Gör. **Gülsevim EVSEL**
ODTÜ, Bilim ve Teknoloji Politikaları Çalışmaları
Van 100. Yıl Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü

Araş. Gör. **Feyza KORKMAZ SAĞLAM**
Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi, Sosyoloji Bölümü

"Bu yayın Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti'nin mali katkısıyla hazırlanmıştır.
Bu yayının içeriğinden yalnızca Türkiye Ulusal Ajansı sorumludur ve bu içerik hiçbir şekilde
Avrupa Birliği veya Türkiye Cumhuriyeti'nin görüş ve tutumunu yansıtmamaktadır."

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET

1. Amaç

Bu raporun temel amacı, T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı (Türkiye Ulusal Ajansı) adına Başkanlık tarafından yürütülen 2015 yılı IPA İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı “Okul ve Yetişkin Eğitimi Personelinin Mesleki Gelişimini Desteklemek Suretiyle Eğitimde Kalitenin Artırılması” projesinin değerlendirilmesi ve etki analizidir.

Bu doküman, proje yürütücülerinin ve katılımcıların görüşlerinin karşılaştırmalı bir sentezidir. Raporun temel amacı IPA İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı “Okul ve Yetişkin Eğitimi Personelinin Mesleki Gelişimini Desteklemek Suretiyle Eğitimde Kalitenin Artırılması” projesinin faaliyetlerinin etkililiği ve başarının sağlanması ile ilgili proje yürütücülerinin ve katılımcıların görüşlerinin tutarlı bir anlatımının ortaya çıkarılmasıdır. Bu rapor, katılımcıların görüşlerinin birleştiği ana alanların yanı sıra katılımcılar arasındaki farklılıkları da karşılaştırmalı olarak özetlemeyi amaçlamaktadır.

1.1. Projenin Genel Amaçları

Bu projenin genel amaçları;

- Öğrenmeye değer kazandırmak amacıyla farklı öğrenme ortamları ve yöntemleri arasında bağlantı kurmak ve bireysel öğrenme yollarını desteklemek için kapsamlı yeni yaklaşımların geliştirilmesi,
- Hayat boyu öğrenme süreçleri, eğitim sistemi ve işgücü piyasaları arasında bağlantı kurulmasının teşvik edilmesidir.

1.2. Projenin Özel Amaçları

Bu projenin özel amaçları;

- Eğitim ve öğretimde yeniliği sağlamak ve kaliteyi artırmak amacıyla eğitim ve öğretim alanlarında çalışanların mesleki gelişiminin desteklenmesi için Okul ve Yetişkin Eğitimi kurumlarının AB düzeyinde ve uluslararası düzeyde faaliyet gösterme kapasitesinin artırılması,
- Çalışanların ve işverenlerin uyum sağlama kapasitelerini geliştirmek için sosyal ortakların, okulların, yerel/bölgesel eğitim otoritelerinin, yetişkin eğitimi kurumlarının, STK'ların ve kamu kuruluşlarının eğitim kapasitelerinin artırılması,
- Yurtdışında geçen öğrenim dönemlerinde kazanılan yeterliliklerin daha iyi tanınmasının sağlanmasıdır.

Projenin genel ve özel amaçlarını gerçekleştirmek için şu başlıklar üzerinde durulmuştur:

- Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerinin Genel Özellikleri
- Projelerin Personel Üzerine Etkileri Nitel Analiz Sonuçları
- Projelerin Kurumlar Üzerine Etkileri Nitel Analiz Sonuçları

Aşağıdaki araştırma soruları bu çalışma için bir çerçeve sunmaktadır:

- Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projelerinin genel özellikleri nelerdir?
- Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projelerinin katılımcılarının demografik dağılımı (yaş, cinsiyet, kurumun bulunduğu şehir, gidilen ülke vb.) nasıldır?
- Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projelerinin personel üzerine etkileri nelerdir?
- Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projelerinin kurumlar üzerine etkileri nelerdir?
- Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projelerinin amacına uygun biçimde gerçekleşmesini engelleyen temel sorunlar nelerdir?

2. Giriş

Düzgün tasarlanmış bir etki değerlendirmesi, değerlendirilen programın etkili olup olmadığı sorusuna cevap verebilir ve böylece programların sürdürülmesi ve yaygınlaştırılması ile ilgili kararların alınmasına yardımcı olur. Bunun yanı sıra iyi tasarlanmış bir etki değerlendirmesi, eğitim programının tasarımı ile ilgili soruları da yanıtlayabilir; programın hangi ana bileşenlerinin etkili/başarılı ve hangi bileşenlerinin etkisiz/başarısız olduğu hakkında bilgi verir. Ayrıca, bir program yeniden tasarlanırken ve/veya gelecekte tasarlanacak programlar için politikalar belirlenirken etki değerlendirmesi önemli bilgiler sağlamaktadır.

Etki değerlendirmeleri tüm sektörler için politika yapıcılara rehberlik etmek hususunda çeşitli bağlamlarda güçlü bir veri tabanı oluşturmaktadır. Bu nedenle bu raporun temel amacı, Erasmus+ Okul ve Yetişkin Eğitimi projelerinin etkilerinin analiz edilmesidir.

2.1. Hayatboyu Öğrenme (LLP) ve Erasmus+ Programlarına Genel Bakış

Bu raporda, T.C. Avrupa Birliği Bakanlığı Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı tarafından yürütülen Avrupa Birliği Katılım Öncesi Mali Yardım Aracı (IPA) İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı Projesi'nin sonuçları analiz edilmekte ve değerlendirilmektedir. Bu amaçla bu bölümde söz konusu analiz ve değerlendirmenin ilk basamağı olarak Hayatboyu Öğrenme ve Erasmus+ Programları ile ilgili literatür taranarak, gerekli arka plan bilgisi verilmek istenmiştir.

1 Ocak 2014 itibarıyla, Hayatboyu Öğrenme Programı (LLP) bünyesinde 2007-2013 döneminde yürütülmüş olan Comenius, Erasmus, Leonardo da Vinci, Grundtvig programları ile Gençlik Programı ve Beş Uluslararası İşbirliği Programı

(Erasmus Mundus, Tempus, Alfa, Edulink ve Sanayileşmiş Ülkelerle İşbirliği Programı) da dâhil edilerek Erasmus+ Programı başlığı altında toplanmıştır.

Erasmus+ Programı 1 Ocak 2014 itibarıyla uygulanmaya başlayan; eğitim, gençlik ve spor alanlarında farklı yaş grupları ve farklı hedef kitlelere yönelik destekler içeren çatı programın genel adıdır. Erasmus+ Programı içerisinde, önceki programlarda olduğu gibi okul eğitimi, yükseköğretim, mesleki eğitim, yetişkin eğitimi ve gençlik alanına yönelik destekler devam etmekte, bununla birlikte spor alanındaki projelere de hibe desteği sağlanmaktadır. Program, aynı zamanda, Avrupa 2020 Stratejisi hedeflerine uygun olarak farklı sektörler arasında iş birliğini teşvik eden daha etkili araçlar sunmayı amaçlamaktadır.

Okul Eğitimi alanına özel olarak eğitimde kaliteyi artırmayı, Program ülkelerindeki okullar ve eğitim personeli arasında iş birliğini güçlendirmeyi amaçlamaktadır. Erasmus+ Okul Eğitimi faaliyetlerinin hedef kitlesi en genel anlamıyla, okul eğitimine taraf olan kamu ya da özel kurum ve kuruluşlar ile bu kurumlardaki idareciler, eğitimciler/öğretmenler ve öğrencileri kapsamaktadır.

Bireylerin Öğrenme Hareketliliği Ana Eylemi (Key Action 1, KA1) altında yer alan bu faaliyet ile okul personelinin yeterliliklerinin geliştirilmesi ve okul personeline yurt dışında mesleki gelişim fırsatları sunulması hedeflenmektedir. Bu kapsamda okulların, bir ya da daha fazla personelini eğitim ve öğretim amacıyla Program Ülkelerine kısa dönemli göndermesine yönelik faaliyetler desteklenmektedir.

Yetişkin Eğitimi alanına özel olarak ise yetişkin eğitiminin kalitesinin artırılması, Programa üye ülkelerdeki yetişkin eğitimi alanında faaliyet gösteren kuruluşlar arasındaki iş birliğinin güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yetişkin Eğitimi alanındaki projelerin hedef kitlesi, yetişkinlerin temel beceri ve anahtar yeterlikleri kapsamındaki eğitimlerinden sorumlu personel ile bu alanlarda eğitim alan yetişkin öğrencilerdir. Yetişkin öğrenciler, projenin

amaçlarına uygun olması halinde, ancak Yetişkin Eğitimi İçin Stratejik Ortaklıklar projelerinde yurtdışı hareketlilik faaliyetlerine katılabilirler. Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği, her türlü öğretme ve öğrenmenin kalitesini artırmak amacıyla yetişkinlerin eğitiminden sorumlu personelin anahtar yetkinliklerini ve becerilerini geliştirmeyi amaçlamaktadır. 1 yıldan 2 yıla kadar sürebilen Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projeleri'nde, ülkemizdeki yetişkin eğitimi kurum ve kuruluşlarında görevli, yetişkinlerin eğitiminden sorumlu eğitimciler katılımcı olabilmektedir.

3. Yöntem

Bu raporun hazırlanabilmesi için titiz ve güvenilir veri toplama yaklaşımları ve yöntemleri kullanılmıştır. Etki değerlendirme çalışmalarında nitel veriler hem değerlendirme tasarımını hem de nicel verilerin yorumlanmasını güçlendirdikleri için önemli bir yere sahiptir. Diğer bir deyişle, nitel veriler bulguları derinlemesine açıklamaya yardımcı olur. Bu nedenle IPA İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı Okul ve Yetişkin Eğitimi Personelinin Mesleki Gelişimini Desteklemek Suretiyle Eğitimde Kalitenin Artırılması Projesi faaliyetlerinin değerlendirilmesi çalışmasında karma araştırma yöntemi kullanılarak hem nicel hem de nitel veriler elde edilmiştir.

Bu araştırmanın evrenini IPA İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı Okul ve Yetişkin Eğitimi Personelinin Mesleki Gelişimini Desteklemek Suretiyle Eğitimde Kalitenin Artırılması Projesi faaliyetlerinden yararlanan kurumlar ve hareketlilik faaliyetlerine katılan bireyler oluşturmaktadır.

Çalışmada birden fazla veri toplama aracı birbirlerini destekleyecek şekilde tasarlanmıştır. Verilerin toplanmasında Ulusal Ajans tarafından geliştirilen ‘Katılımcı Anketi’, araştırmacılar tarafından geliştirilen ‘Kurumsal Kapasite Gelişimi Anketi’, ‘Yarı Yapılandırılmış Odak Grup Görüşme Formu’ ve ‘Yarı Yapılandırılmış Bireysel Görüşme Formu’ kullanılmıştır.

Bu raporun hazırlanmasında odak grup görüşmelerinin ve bireysel görüşmelerin yapılacağı illerin ve ilgili örneklemin belirlenmesinde alt-projelerin faaliyetleri esas alınmıştır. Çalışmanın örneklemini coğrafi dağılım, katılımcı türü ve alt-proje ortakları gibi açılardan evreni yansıtabilir nitelikte belirlenmiştir. Nitel araştırma için örneklem dağılımı NUTS I düzeyinde belirlenmiştir. Hareketlilik faaliyetlerine katılan personel ile toplam 12 ilde görüşmeler yapılmıştır. Okul Eğitimi alanında 12, Yetişkin Eğitimi alanında 8 olmak üzere toplam 20 odak grup görüşmesi gerçekleştirilmiştir. Odak grup görüşmelerinin tamamı yüz yüze görüşme yöntemiyle yapılmıştır.

Bireysel görüşme yapılacak kurum yöneticisi/proje irtibat kişileri de yine her bir NUTS 1 bölgesini temsil edecek biçimde belirlenmiştir. Yararlanıcı kurum yöneticisi/ proje irtibat kişisi ile Okul Eğitimi alanında 24 ve Yetişkin Eğitimi alanında 12 olmak üzere toplam 36 tane bireysel görüşme yapılmıştır. Bireysel görüşmelerden 18'i yüz yüze yapılmış (Okul Eğitimi'nde 12, Yetişkin Eğitimi'nde 6) ve geri kalan 18 bireysel görüşme elektronik olarak gerçekleştirilmiştir (Skype, telefon, internet vb.).

Yapılan tüm görüşmeler sırasında katılımcıların izniyle ses kaydı alınmış, elde edilen veriler deşifre edilerek kodlanmış ve kategorilere ayrılmıştır.

4. Bulgular

Bu bölümde Türkiye Ulusal Ajansı'ndan temin edilen Katılımcı Anketi ve Kurumsal Kapasite Gelişimi Anketi ile elde edilen veriler betimsel istatistikler (örn: frekans, yüzde ve t testi) hesaplanarak analiz edilmiştir.

Bu etki değerlendirmesi çalışmasının bulguları;

- Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerinin Genel Özellikleri
- Projelerin Personel Üzerine Etkileri
- Projelerin Kurumlar Üzerine Etkileri

alt başlıkları altında aşağıda sunulmuştur.

4.1 Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerinin Genel Özellikleri

Proje kapsamında, Erasmus+ Okul Eğitimi Personel Hareketliliği faaliyetine katılan toplam 5675 kişiden 5459'u ve Erasmus+ Yetişkin Eğitimi hareketlilik faaliyetine katılan toplam 2081 kişiden 1955'i katılımcı anketini yanıtlamıştır. Ayrıca, proje kapsamında yer alan 387 Erasmus+ Okul Eğitimi Personel Hareketliliği projesinden 225 kurum yöneticisi ve 126 Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projesinden 115'i kurum yöneticisi kurumsal kapasite geliştirme anketlerine yanıt vermiştir. Aynı kurumdan birden fazla kurum yöneticisi tarafından yanıtladığı fark edilen anketler analizlere dahil edilemediğinden yalnızca 340 anket üzerinden analizler tamamlanmıştır.

Bu proje kapsamında, Okul Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerinde en çok katılımcının gönderildiği ilk üç şehrin sırasıyla Mersin (565), Ankara (439) ve İstanbul (322) olduğu, en çok hareketlilik gerçekleştirilen ilk 3 ülkenin de sırasıyla: İspanya (821), Çek Cumhuriyeti (698) ve Hollanda (681) olduğu

görülmüştür. Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerinde ise en çok katılımcının gönderildiği ilk üç şehrin sırasıyla: Ankara (229), Konya (132) ve Mersin (116) olduğu, katılımcıların en çok gittiği 3 ülkenin de sırasıyla: Almanya (306), İtalya (271) ve İspanya (238) olduğu tespit edilmiştir. Bu bulgu nitel verilerle de uyumludur.

Tablo 1’de de görüldüğü gibi hem Okul Eğitimi (%84.92) hem de Yetişkin Eğitimi (%77.00) projelerinde en çok katılım ‘Yapılandırılmış Kurslar/Eğitim Etkinlikleri’ alanında gerçekleştirilmiştir.

Tablo 1. Hareketlilik türü

Hareketlilik Türü	Erasmus+ Okul Eğitimi (%)	Erasmus+ Yetişkin Eğitimi (%)
Yapılandırılmış Kurslar/Eğitim Etkinlikleri	84.92	77.00
İşbaşı Eğitimi	14.95	23.00
Öğretme Görevlendirmesi	0.13	-
Toplam	100.00	100.00

Hareketlilikten sonra katılımcıların tamamının Kursta Özgü Sertifika aldıkları görülmüştür. Bunun yanı sıra, Europass Hareketlilik Belgesi alan katılımcıların oranı da oldukça yüksektir.

Tablo 2. Ne tür bir sertifika aldınız?

Ne tür bir sertifika aldınız?	Erasmus+ Okul Eğitimi (%)	Erasmus+ Yetişkin Eğitimi (%)
Kursa Özgü Sertifika	37.88	63.88
Kursa Özgü Sertifika + Europass Hareketlilik Belgesi	62.12	36.12
Toplam	100	100.00

Erasmus+ hareketlilik deneyimiyle ilgili memnuniyet dereceleri sorulduğunda her iki proje türünde de katılımcıların %85'ten fazlasının 'çok memnun' oldukları görülmüştür (Tablo 3).

Tablo 3. Erasmus+ hareketlilik deneyiminizden genel olarak ne kadar memnunsunuz?

Erasmus+ hareketlilik deneyiminizden genel olarak ne kadar memnunsunuz?	Erasmus+ Okul Eğitimi (%)	Erasmus+ Yetişkin Eğitimi (%)
Hiç memnun değilim	0.04	0.20
Memnun Değilim	0.29	0.30
Kararsızım	1.17	1.10
Memnunum	12.82	12.20
Çok memnunum	85.68	86.20
Toplam	100.00	100.00

Her iki proje türünde yer alan katılımcıların memnuniyet düzeyleri t testi ile karşılaştırılmıştır. Kurumsal Kapasite Gelişimi anketinde 28 madde bulunduğu için bu anketten alınabilecek en düşük puan $28 \times 1 = 28$ ve en yüksek puan $28 \times 5 = 140$ olabilmektedir. Bu anketten alınan puanlar arttıkça katılımcıların memnuniyet düzeyleri de artmaktadır. Memnuniyet puanlarının yorumlanmasında aşağıdaki çizelge kullanılmıştır:

- 28-50 puan: Hiç memnun değilim
- 51-73 puan: Memnun değilim
- 74-96 puan: Kararsızım
- 97-119 puan: Memnunum
- 120- 140 puan: Çok memnunum

Tablo 4’te Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi katılımcılarının en düşük ve en yüksek puanları ile memnuniyet puanlarının ortalaması yer almaktadır. Hem Okul Eğitimi (X=126.86) hem de Yetişkin Eğitimi (X=125.18) katılımcılarının katıldıkları hareketlilik faaliyetinden ‘çok memnun’ oldukları söylenebilir.

Tablo 4. Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi katılımcılarının memnuniyet düzeyleri

Proje Türü	n	En Düşük	En Yüksek	Ortalama
Okul Eğitimi	225	33.00	140.00	126.86
Yetişkin Eğitimi	115	33.00	140.00	125.18

Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği katılımcılarının neredeyse tamamı yaşadıkları deneyimi meslektaşlarına önereceğini belirtmiştir.

Tablo 5. Bu deneyimi meslektaşınıza önerir misiniz?

Bu deneyimi meslektaşınıza önerir misiniz?	Erasmus+ Okul Eğitimi (%)	Erasmus+ Yetişkin Eğitimi (%)
Evet	99.40	99.28
Hayır	0.60	0.72
Toplam	100.00	100.00

Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği katılımcılarının hareketliliğe katıldıktan sonra gelişim sağladıkları alanlar Tablo 6 ve 7’de detaylı olarak gösterilmiştir. Okul Eğitimi projelerinde katılımcıların %98.59’u kültürel farkındalık ve ifade yetkinliklerini geliştirdiğini belirtirken, Yetişkin Eğitimi projelerinde yer alan katılımcıların %97.58’i yurtdışındaki iyi uygulamaları öğrendiklerini belirtmişlerdir.

Tablo 6. Erasmus+ Okul Eğitimi Personel Hareketliliği Katılımcı Anketleri

İfadeler		Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
Bu Erasmus+ faaliyetine katılarak...	Ana dilde iletişim becerilerimi geliştirdim	17.75	15.31	66.94
	Pratik beceriler (örneğin planlama ve düzenleme, proje yönetimi, vb.) yetkinliklerimi geliştirdim	0.97	3.43	95.60
	Analitik beceriler konusunda yetkinliklerimi geliştirdim	1.19	5.68	93.13
	İnisiyatif alma ve girişimcilik anlamında yetkinliklerimi geliştirdim	1.59	6.32	92.09
	Öğrenmeyi öğrenmek yetkinliklerimi geliştirdim	0.86	2.91	96.23
	Kişilerarası ve sosyal yeterlilikler konusunda yetkinliklerimi geliştirdim	0.68	1.76	97.56
	Duygusal becerilerimi geliştirdim	0.70	2.34	96.96
	Kültürel farkındalık ve ifade yetkinlikleri geliştirdim	0.35	1.06	98.59
Kişisel ve mesleki gelişim: Bu hareketlilik faaliyeti sayesinde:	Yurtdışındaki iyi uygulamaları öğrendim	0.48	1.94	97.58
	Yeni öğrenme uygulamalarını veya öğretim yöntemlerini deneyimledim ve geliştirdim	1.17	3.28	95.55

İfadeler	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
Şu andaki iş ve mesleki gelişimimle ilgili sektörel veya pratik beceriler kazandım	1.36	5.15	93.50
Örgütsel / yönetim / liderlik becerilerimi geliştirdim	1.28	6.10	92.62
Profesyonel ağımı güçlendirdi / genişletti / yeni irtibatlar kurdum	1.14	5.94	92.93
Kendi bilgi ve becerilerini öğrenciler ve / veya diğer kişilerle paylaştım	1.30	3.81	94.89
Ortak kurum / kuruluşla iş birliğini güçlendirdim	1.41	7.53	91.06
İş gücü piyasasında aktörlerle iş birliği yaptım	10.86	20.68	68.46
Sivil toplumdaki bireylerle iş birliği yaptım	6.72	17.53	75.75
Bu hareketlilik faaliyeti sayesinde yabancı dil becerilerimi geliştirdim	1.94	5.53	92.53
Sosyal, dilsel ve / veya kültürel yeterliklerim arttı	0.48	1.70	97.82
Bilgi ve İletişim Teknolojileri araçlarının (ör. Bilgisayar, internet, sanal iş birliği platformları, yazılım, BİT cihazları, vb.) kullanımındaki yetkinliklerimi geliştirdim	3.92	9.98	86.10
İş doyumum arttı	0.95	3.87	95.18

İfadeler		Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
	Bu hareketlilik faaliyeti sayesinde istihdam ve kariyer fırsatlarımı geliştirdim	3.00	11.98	85.02
Ayrıca	Öğün/yaygın öğrenme bağlamında becerileri veya yetkinlikleri değerlendirmek/puanlamak için yeni yöntemler hakkındaki farkındalığımı artırdım	1.01	2.78	96.21
	Mesleki alanımda öğretilen konulardaki bilgilerimi geliştirdim	1.41	3.43	95.16
	Kendi bilgi ve becerilerimi öğrenciler ve / veya diğer kişilerle paylaştım	0.86	3.57	95.57
	Öğretime karşı tutumumu tazeledi	0.73	2.69	96.57
	Diğer ülkelerdeki okul eğitim sistemleri hakkındaki bilgilerimi de arttırdım	1.41	4.91	93.68
	Okul eğitimi projeleri için (Avrupa) finansman mekanizmalarına ilişkin farkındalığım arttı	0.64	2.84	96.52
	Erasmus+ 'a katılımım, gönderen kurumuma şu etkiyi yaptı:	Gönderen kurumumda yeni öğretim yöntemleri / yaklaşımları / iyi uygulamaların kullanılmasını sağlayacak	0.60	2.62
Gönderen kurumumda yeni öğretim yöntemleri / yaklaşımları / iyi uygulamaların kullanılmasına imkân sağladı		1.56	4.16	94.28

İfadeler	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
Öğrettiğim konularda öğrencilerin daha iyi motive olmasına imkân sağlayacak	0.90	2.53	96.57
Yeni öğretim konu(larının) tanıtımına imkân sağlayacak	2.07	6.15	91.78
Gönderen kurumun organizasyon / yönetiminde değişikliklerin başlatılmasına imkân sağlayacak	1.59	6.10	92.31
Gönderen kurumun organizasyon / yönetiminde değişikliklerin başlatılmasına imkân sağladı	2.55	7.27	90.18
Ortak kurum / kuruluşlarla yeni / artan iş birliğinin oluşturulmasını sağlayacaktır	1.23	6.03	92.75
Ortak kurum / kuruluşlarla yeni / artan iş birliğinin oluşturulmasını sağladı	1.76	8.17	90.07
Gönderen kurumumun uluslararasılaştırılmasını sağlayacaktır.	0.73	4.47	94.80
Gönderen kurumumun uluslararasılaştırılmasını sağladı.	1.25	5.79	92.97

Katılımcıların üçte ikisi (%66.94) katıldığı Erasmus+ Hareketliliği projesinde faaliyetin gerçekleştiği ülkenin ana dilinde iletişim yetkinlikleri geliştirdiğini belirtmişlerdir. 'Deneyiminizi nasıl paylaşmayı planlıyorsunuz?' sorusuna yönelik olarak katılımcıların en çok belirttikleri seçenek 'personel toplantısı ile paylaşmak'tır (%85).

Erasmus+ faaliyetine katılarak pratik beceriler (örneğin planlama ve düzenleme, proje yönetimi, vb.) konusundaki yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %95.60, analitik beceriler konusunda yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %93.13, inisiyatif alma ve girişimcilik anlamında yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %92.09, öğrenmeyi öğrenmek konusunda yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %96.23, kişiler arası ve sosyal yeterlikler konusunda yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %97.56, duygusal beceriler (örn. kendine daha fazla güvenme, vb.) konusunda yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %96.96, kültürel farkındalık ve ifade yetkinliklerini geliştirdiğini belirtenlerin oranı %98.59'dur.

Bu hareketlilik faaliyetleri sayesinde şu andaki iş ve mesleki gelişimiyle ilgili sektörel veya pratik beceriler kazandığını belirtenlerin oranı %93.50, örgütsel/ yönetim/ liderlik becerilerini geliştirenlerin oranı %92.62, profesyonel ağının güçlendiğini/ genişlediğini/ yeni ilişkiler kurduğunu belirtenlerin oranı %92.93, kendi bilgi ve becerilerini öğrenciler ve/ veya diğer kişilerle paylaşanların oranı %94.89, ortak kurum/ kuruluşla iş birliğini güçlendirenlerin oranı %91.06, sivil toplumdaki aktörlerle işgücü piyasasında iş birliği yaptığını belirtenlerin oranı %68.46, sivil toplumdaki bireylerle iş birliği yaptığını belirtenlerin oranı %75.75'tir.

Bu hareketlilik faaliyetleri sayesinde yurtdışındaki iyi uygulamaları öğrendiğini belirtenlerin oranı %97.58'dir. Katılımcıların %95.55'i yeni öğrenme uygulamalarını veya öğretim yöntemlerini deneyimlediklerini ve geliştirdiklerini ifade etmektedir.

Katılımcıların %92.53'ü bu etkinliğin yabancı dil becerilerini geliştirdiğini, %97.82'i sosyal, dilsel ve/ veya kültürel yeterliklerini artırdığını, %86.10'u bilgi ve iletişim teknolojileri araçlarının (örn. bilgisayar, internet, sanal iş birliği platformları, yazılım, BİT cihazları, vb.) kullanımındaki yetkinliklerini geliştirdiğini belirtmiştir. İş doyumunun arttığını ifade eden katılımcıların oranı ise %95.18'dir. Ayrıca, katılımcıların %85.02'si istihdam ve kariyer fırsatlarını geliştirdiğini belirtmiştir. Katılımcıların %96.21'inin örgün/ yaygın öğrenme bağlamında becerileri veya yetkinlikleri değerlendirmek/ puanlamak için yeni yöntemler hakkındaki farkındalıkları artmıştır. Katılımcıların %95.16'sı mesleki alanıyla ilgili konulardaki bilgilerini geliştirmiştir.

Katılımcıların çoğunluğu (%93. 68) bu hareketlilikler sayesinde diğer ülkelerdeki okul eğitim sistemleri hakkındaki bilgilerini artırdıklarını belirtmişlerdir. Ayrıca, %96.52'si okul eğitimi projeleri için (Avrupa) finansman mekanizmalarına ilişkin farkındalığının arttığını belirtmiştir. Bu projenin gönderen kurumda, yeni eğitim/ eğitim yöntemleri/ yaklaşımlarının/ iyi uygulamaların kullanılmasına yol açtığını düşünenlerin oranı %96.78'dir.

Katılımcıların %94.28'i Erasmus+ projesine katılmanın öğrettiği konularda öğrencilerin daha iyi motive olmasına yol açabileceğine inanmaktayken, %96.57'si öğrettiği konularda öğrencilerin daha iyi motive olmasına yol açtığını düşünmektedir.

Erasmus+ projesine katılımın gönderen kuruma etkileri ise şu şekilde ortaya konmuştur: Katılımcıların %91.78'ine göre bu proje gönderen kurumda yeni öğretim konu(larının) tanıtımına ve gönderen kurumun organizasyon/ yönetiminde değişikliklerin başlatılmasına yol açacaktır (%92.31). Katılımcıların %90.18'i projeye katılımın gönderen kurumun yönetim biçiminde de değişikliklere neden olduğunu düşünmektedir.

Projeye katılımın, ortak kurum/ kuruluşlarla yeni/ artan iş birliğine yol açacağını düşünenlerin oranı %92.75 iken ortak kurum/ kuruluşlarla yeni/ artan iş

birliğine yol açtı diyenlerin oranı %90.07'dir. Katılımcıların %94.80'i Erasmus+ projesine katılmanın gönderen kurumun uluslararasılaşmasına yol açacağını, %92.97'si ise gönderen kurumun uluslararasılaşmasına yol açtığını düşünmektedir.

Tablo 7. Erasmus+ Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Katılımcı Anketleri

İfadeler		Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
Kişisel ve mesleki gelişim: Bu hareketlilik faaliyeti sayesinde:	Yurtdışındaki iyi uygulamaları öğrendim	0.51	1.89	97.60
	Şu andaki iş ve mesleki gelişimimle ilgili pratik beceriler kazandım	0.61	2.92	96.47
	Profesyonel ağımı güçlendirdim veya genişlettim	2.10	7.83	90.08
	Kendi bilgi ve becerilerimi öğrenciler ve / veya diğer kişilerle paylaştım	1.33	7.93	90.74
	Bir ortak kurum / kuruluşla iş birliğini güçlendirdim	1.59	10.13	88.29
	Organizasyon / yönetim / liderlik becerilerimi geliştirdim	1.74	8.29	89.97
	İşgücü piyasasındaki aktörlerle iş birliği yaptım	10.18	22.10	67.72
	Sivil toplumdaki aktörlerle iş birliği yaptım	4.59	21.18	74.24
	Yabancı dil becerilerimi geliştirdim	2.97	9.62	87.42
	Sosyal, dilsel ve / veya kültürel yeterliklerimi arttırdım	0.77	3.12	96.11

İfadeler		Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
	Bilgi ve İletişim Teknolojileri araçlarının (ör. Bilgisayar, internet, sanal iş birliği platformları, yazılım, BİT cihazları, vb.) kullanımındaki yetkinliklerimi geliştirdim	10.18	19.64	70.18
	İş doyumum arttı	0.97	6.60	92.43
	İstihdam ve kariyer fırsatlarımı geliştirdim	3.12	13.55	83.32
	Yeni bağlantılar kurdum	1.09	5.46	93.45
Ayrıca	Mesleki alanımda öğretilen konulardaki bilgilerimi geliştirdim	0.61	2.76	96.62
	Formal/İnformal öğrenme bağlamında becerileri veya yetkinlikleri değerlendirmek/puanlamak için yeni yöntemler hakkındaki farkındalığımı artırdım.	0.77	5.52	93.71
	Eğitim / öğretim konusundaki tutumlarımı tazeledim	0.72	3.84	95.45
	Başka ülkelerdeki yetişkin eğitim sistemlerine ilişkin bilgilerimi arttırdım	1.07	3.79	95.14
	Yetişkin eğitim projeleri için (Avrupa) finansman mekanizmalarına ilişkin farkındalığım arttı	1.07	3.94	94.99
Erasmus+ 'a katılımlım, gönderen kurumuma şu etkiyi yaptı:	Gönderen kurumumda yeni öğretim / öğretim yöntemleri / yaklaşımları / iyi uygulamaların kullanılmasını sağlayacaktır	0.72	2.92	96.37

İfadeler	Katılmıyorum (%)	Kararsızım (%)	Katılıyorum (%)
Gönderen kurumumda yeni öğretim / eğitim yöntemleri / yaklaşımları / iyi uygulamaların kullanılmasını sağladı	1.18	5.78	93.04
Öğrettiğim konularda öğrencilerin motivasyonlarının artmasını sağlayacaktır	0.77	3.89	95.35
Yeni öğretim / eğitim konularının başlatılmasını sağladı	0.87	6.65	92.48
Gönderen kurumun organizasyonunda / yönetiminde değişikliklere neden olacaktır	2.20	9.51	88.29
Gönderen kurumun organizasyon / yönetiminde değişikliklere neden oldu	3.12	12.74	84.14
Ortak kurum / kuruluşlarla yeni / artan iş birliğini sağlayacaktır	0.97	5.17	93.86
Ortak kurum / kuruluşlarla yeni / artan iş birliğine imkân sağladı	1.94	7.37	90.69
Gönderen kurumumun uluslararasılaştırılmasını sağlayacaktır	1.07	6.60	92.33
Gönderen kurumumun uluslararasılaştırılmasını sağladı	1.38	9.92	88.70
Diğer	7.44	13.22	79.34

Deneyimlerini nasıl paylaşacakları sorulduğunda katılımcıların çoğu ‘personel toplantısında’ (%79) paylaşacaklarını ifade etmişlerdir.

Kişisel ve mesleki gelişim alt ölçeğinden elde edilen bulgulara göre katılımcıların çoğunluğu (%97.60) bu hareketlilik faaliyeti sayesinde yurtdışındaki iyi uygulamaları öğrendiklerini belirtmişlerdir. Katılımcıların %96.47’si bu hareketlilik faaliyeti sayesinde şu andaki iş ve mesleki gelişimiyle ilgili pratik beceriler kazandığını, %90.08’i profesyonel ağını güçlendirdiğini veya genişlettiğini, %90.74’ü kendi bilgi ve becerilerini öğrenciler ve/ veya diğer kişilerle paylaştığını, %88.29’u bir ortak kurum/ kuruluşla iş birliğini güçlendirdiğini, %89.97’si organizasyon/ yönetim/ liderlik becerilerini geliştirdiğini, %67.72’si işgücü piyasasındaki aktörlerle iş birliği yaptığını, %74.24’ü sivil toplumdaki aktörlerle iş birliği yaptığını, %87.42’si yabancı dil becerilerini geliştirdiğini, %96.11’i sosyal, dilsel ve/ veya kültürel yeterliklerini artırdığını, %70.18’i Bilgi ve İletişim Teknolojileri araçlarının (ör. Bilgisayar, internet, sanal iş birliği platformları, yazılım, BİT cihazları, vb.) kullanımındaki yetkinliklerini geliştirdiğini belirtmiştir. ‘İş doyumum arttı’ diyen katılımcıların oranı ise %92.43’tür. Katılımcıların %83.32’si istihdam ve kariyer fırsatlarını geliştirmiş, %93.45’i yeni bağlantılar kurmuştur.

Bunlara ek olarak katılımcıların %93.71’inin örgün/ yaygın öğrenme bağlamında becerileri veya yetkinlikleri değerlendirmek/ puanlamak için yeni yöntemler hakkındaki farkındalıkları artmıştır. %96.62’si mesleki alanıyla ilgili konulardaki bilgilerini geliştirmiştir. Katılımcıların %95.45’i eğitim/ öğretim konusundaki tutumlarının değiştiğini, %95.14’ü başka ülkelerdeki yetişkin eğitim sistemlerine ilişkin bilgilerini artırdığını, %94.99’u yetişkin eğitim projeleri için (Avrupa) finansman mekanizmalarına ilişkin farkındalığının arttığını belirtmiştir.

Erasmus+ projesine katılımının kendisini gönderen kuruma etkileri ise şu şekilde ortaya konmuştur: Katılımcıların %96.37’sine göre gönderen kurum yeni eğitim/ öğretim yöntemleri/ yaklaşımları/ iyi uygulamaları kullanmaya yönelecektir.

Gönderen kurumda yeni eğitim/ öğretim yöntemleri/ yaklaşımları/ iyi uygulamaların kullanılmasına yol açtığını düşünenlerin oranı %93.04'tür. Katılımcıların %95.35'i aldığı eğitimin öğrettiği konularda öğrencilerin motivasyonlarının artmasına yol açacağını düşünmektedir. Katılımcıların %88.29'u Erasmus+ projesine katılmanın gönderen kurumun organizasyonunda/ yönetiminde değişikliklere neden olacağını düşünmekte iken, %84.14'ü gönderen kurumun organizasyon/ yönetiminde değişiklikler yapıldığını belirtmektedir.

Projeye katılımın ortak kurum/ kuruluşlarla yeni/ artan iş birliğine yol açacağını düşünenlerin oranı %93.86 iken, ortak kurum/ kuruluşlarla yeni/ artan iş birliğine yol açtığını belirtenlerin oranı %90.69'dur. Katılımcıların %92.33'ü Erasmus+ projesine katılmanın gönderen kurumun uluslararasılaşmasına yol açacağını, %88.70'i ise gönderen kurumunun uluslararasılaşmasına yol açtığını düşünmektedir.

4.2 Projelerin Personel Üzerine Etkileri

Odak grup toplantıları ve bireysel görüşmeler yoluyla kurum yöneticilerinin ve projelere katılan personelin Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerinin kurum çalışanları üzerindeki etkileri hakkındaki görüşleri alınmıştır. Görüşmelerden elde edilen veriler NVivo programı aracılığıyla kodlanmış, kategorilendirilmiş ve temalara ayrılmıştır.

Bulgulardan elde edilen neden-sonuç ilişkileri ve açıklayıcı sonuçlar araştırmacılar tarafından yorumlanarak aşağıdaki bölümde 'Artırılmış girişim ve girişimcilik ruhu', 'Öğrenciler, yetişkin öğrenciler, gençler ve gönüllüler lehine yaptıkları çalışmaların kalitesinin artırılması', 'Eğitim kurumlarının modernizasyonu ve uluslararası açılımının getirdiği değişikliklerin yapılması için kapasite artırımı', 'Mesleki profilleri ile bağlantılı geliştirilmiş yeterlilikler', 'Gelecekteki (örgün/yaygın) eğitim veya öğretimlerde yer almaya yönelik motivasyonun artırılması' ve 'Dezavantajlı kişilerin ihtiyaçlarına cevap verebilme

kapasitesinin artırılmasına yönelik uygulama ve kurumsal düzenlemeler' temalarına göre detaylı olarak açıklanmıştır.

4.2.1. Artırılmış Girişim ve Girişimcilik Ruhü

Erasmus+ Okul Eğitimi ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği Projelerine katılmak, kurum çalışanları üzerinde pek çok olumlu etki bırakmıştır. Girişimcilik, özgüven, mesleki motivasyon, yabancı kültürle duyarlılık ve yenilikçi bakış açıları edinme ve yeni projelere katılma konusunda isteklilik katılımcılarda meydana gelen olumlu değişiklikler arasında en sık söz edilenler olmuştur. Bunun yanı sıra hem yetişkin eğitimi projelerine hem de okul eğitimi projelerine katılanlar yeni projeler hazırlama konusunda oldukça istekli görünmektedir.

4.2.2. Öğrenciler, Kursiyerler, Çıracılar, Yetişkin Öğrenciler, Gençler ve Gönüllüler Lehine Yaptıkları Çalışmaların Kalitesinin Artırılması

Bulgular projenin ya da proje kapsamında katıldıkları faaliyetin kurum çalışanlarına yenilikçi bakış açıları kazandırdığını ortaya koymuştur. Hareketlilik sırasında elde edilen yeni yöntem bilgisi ve gerçekleştirilen uygulamalar, katılımcıların kendi kurumlarında yaptıkları çalışmaları gözden geçirmelerine ve yeniden düzenlemelerine katkı sağlamıştır. Okul Eğitimi projelerinin katılımcıları hareketlikten edindikleri bilgilerin en çok öğrencilerine katkısı olduğunu sık sık dile getirmiştir. Benzer doğrultuda Yetişkin Eğitimi projeleri katılımcıları da edinilen bu kazanımları büyük oranda kurumlarında uygulamaya çalıştıklarını dile getirmiştir. Özellikle Yetişkin Eğitimi projelerinde, hareketlilik faaliyetlerinin farklı ve başarılı uygulamaları gözlemleyebilme noktasında önemli katkılar sağladığı belirtilmiştir.

4.2.3. Eğitim Kurumlarının Modernizasyonu ve Uluslararası Açılımının Getirdiği Değişikliklerin Yapılması İçin Kapasite Artırımı

Görüşülen idarecilerin çoğu insan kaynakları ve potansiyeli açısından kendi kurumlarının Avrupa'daki kurumların gerisinde olmadıklarını düşünmektedir. Ancak teknik destek, maddi kaynaklar, disiplinli ve sorumlu çalışma tutumları bakımından orada gözlemledikleri sistemin daha başarılı şekilde işlediğini ifade etmişlerdir. Katılımcılar gözlemleri doğrultusunda kendi kurumlarının işleyişini iyileştirebilmek adına, kurum binalarında ve kullanılan materyallerde bazı yenilikler yaptıklarından söz etmişlerdir. Kurum çalışanları, katıldıkları hareketlilik faaliyetleri sırasında kendi kurum kültürleri ile diğer kurum kültürlerinin farklılaştığı bazı durumlar gözlemişlerdir. Bu farklılaşan durumlardan en önemlilerinin/en sık rastlanılanların sırasıyla şu hususlar olduğunu belirtmişlerdir: öğretmenlere yönelik tahsis edilen rahat çalışma ortamı ve tanınan özgürlükler (kılık-kıyafet, eğitim programı, öğretim yöntemleri gibi konularda) öğretmenlerin sorumluluk bilinci ve yapısı, öğretmenlerin ve kurumların yeni çalışmaları ile yöntemleri takip etme noktasındaki istekliliği.

4.2.4. Mesleki Profilleri ile Bağlantılı Geliştirilmiş Yeterlilikler

Okul eğitimi ve yetişkin eğitimi katılımcılarının hepsinin ortak görüşü hareketlilik faaliyetinin kişisel meslek profillerine pek çok yönden katkı sağladığı yönünde olmuştur.

Yapılan görüşmelerde katılımcılar projelerin en önemli yansımalarından biri olarak kurum personelinin mesleki gelişim konusundaki duyarlılıklarındaki artıştan söz etmiştir. Tüm kurumlarda beklentilerin üzerine çıkacak şekilde mesleki gelişim sağlayacak (seminer, sempozyum, hizmet içi eğitim) faaliyetlere katılımında artış olduğu ve bunların atölye gibi eğitim alanlarının kullanımına da yansıtıldığı belirtilmiştir.

Katılımcıların çoğu daha önce hiç yurt dışı deneyimleri olmadığını belirtmişlerdir. Proje kapsamında gerçekleştirilen faaliyetler sayesinde katılımcıların yurt dışına çıkma konusundaki endişeleri azalmıştır. Ayrıca katılımcılar kendilerine olan güvenlerinin arttığını, Avrupa ve Avrupalılar hakkındaki önyargılarının azaldığını, dolayısıyla da yurt dışına çıkma isteklerinin arttığını belirtmişlerdir.

Hareketlilikten sonra proje yürütücülerinin ve katılımcıların çoğunluğunun yabancı dil becerileri konusunda eksiklik hissettikleri, yabancı dili kullanmanın öneminin farkına vardıkları ve yabancı dil becerilerini geliştirme konusunda girişimde buldukları görülmüştür. Diğer yandan özellikle yabancı dil öğretmenleri, İngilizceyi günlük hayatta kullanma konusundaki çekincelerinin azaldığını, yabancı dili kullanma konusunda özgüvenlerinin arttığını belirtmişlerdir.

4.2.5. Gelecekteki (Örgün/Yaygın) Eğitim veya Öğretimlerde Yer Almaya Yönelik Motivasyonun Artırılması

Faaliyetlerden sonra proje yürütücülerinin ve katılımcıların çoğunluğunun yeni projelere katılma, yeniden proje yazma, yurt dışına yeniden gitme, öğrendikleri yeni bilgi ve becerileri çalıştıkları kurumda uygulama gibi konularda motivasyonlarında artış olduğu görülmüştür.

4.2.6. Dezavantajlı Kişilerin İhtiyaçlarına Cevap Verebilme Kapasitesinin Artırılmasına Yönelik Uygulama ve Kurumsal Düzenlemeler

Projenin bir çıktısı olarak dezavantajlı grupların faydalanacağı uygulamaların başlatıldığından bahsedilmiştir. Katılımcıların özel eğitim alanında kullanılan yeni yaklaşımlar hakkında bilgi düzeyi ve farkındalıkları artmıştır.

4.3. Projelerin Kurumsal Kapasite Gelişimine Katkıları

Aşağıdaki bölümde odak grup toplantıları ve bireysel görüşmelerden elde edilen verilerin analizinden elde edilen bulgular ‘AB düzeyinde/uluslararası düzeyde faaliyet gösterme konusunda artırılmış kapasite: iyi yönetim becerileri ve uluslararasılaşma stratejilerinin geliştirilmesi’, ‘Hedef kitlelerine yönelik yenilikçi ve geliştirilmiş işleyiş şekli’, ‘Eğitim ve öğretim personeli açısından geliştirilmiş yeterlilikler’, ‘Kurum/ kuruluş içerisinde işe bağlılığın yüksek olduğu daha modern, dinamik ve profesyonel bir ortam’, ‘Kurum/ kuruluş içerisindeki profesyonel ortam’, ‘Proje çıktılarının yaygınlaştırılması ve kullanılması’, ‘Projelerin bireylerin beklenti ve ihtiyaçlarını karşılama düzeyi’, ‘Proje hazırlanması sırasında danışmanlık hizmeti’, ‘Türkiye Ulusal Ajansı ile iletişim’ temalarına göre ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

4.3.1. AB Düzeyinde/ Uluslararası Düzeyde Faaliyet Gösterme Konusunda Artırılmış Kapasite: İyi Yönetim Becerileri ve Uluslararasılaşma Stratejilerinin Geliştirilmesi

Bu tema altında, projelerin kurumların AB seviyesinde/uluslararası seviyede faaliyet gösterme konusundaki kapasite gelişimi üzerinde durulmuştur. Görüşmelerden elde edilen bulgular (1) uluslararasılaşma, (2) kurulan ilişkiler ve bağlantılar, (3) yeni projelere yönlendirme ve (4) projelere yeni katılımcıları dâhil etme alt temalarına göre ayrıntılı olarak açıklanmıştır.

4.3.1.1. Uluslararasılaşma

Projeler kapsamında gerçekleşen hareketlilik faaliyetlerinin kurumsal kapasite gelişimine katkıları açısından bakıldığında, uluslararası seviyede faaliyet gösterme konusunda kurumsal kapasitenin artırılmasına yönelik motivasyonun arttığı, yöneticilerin bakış açılarında meydana gelen değişikliklerin kurum çalışanları

üzerinde olumlu etkilerinin olduğu ve kurumlarda uluslararasılaşma konusunda farkındalığın arttığı gözlenmiştir.

Yönetimsel anlamda kurum yöneticilerinin çoğu daha demokratik bir yönetim uyguladıklarını ifade etmiştir. Yönetim sürecinde daha esnek ve yeniliklere ayak uyduracak şekilde uygulamalara açık olduklarını da ifade ederken aynı zamanda proje sürecinde gözlemledikleri disiplin, planlı çalışma ve kurallara koşulsuz uyma gibi bazı özelliklerin de kurumları tarafından benimsenmeye başladığını ifade etmişlerdir.

Katılımcıların çoğu tecrübe ettikleri bu hareketlilik sürecinin kurumlarının uluslararasılaşma boyutuna katkı yaptığını ifade etmişlerdir. Özellikle yetişkin eğitimi alanındaki kurum/ proje yöneticilerinin çoğu proje ağlarının genişlediğini, dolayısıyla kurumsal donanım ve yeterlilik açısından geliştiklerinin altını çizmişlerdir. Kurum/ proje yöneticilerinin neredeyse hepsi ortaklık yaptıkları diğer kurumlar ya da ikincil düzeyde kurdukları iletişim sayesinde yeni uluslararası projelere yönelik çalışmalara başladıklarını belirtmişlerdir.

4.3.1.2. Kurulan İlişkiler ve Bağlantılar

Kurumlar, proje öncesinde çoğunlukla katılmayı planladıkları kursun/ faaliyetin sorumlusu ile görüşmüşlerdir. Proje sürecinde kurulan ilişkilerin proje sonrasında da büyük oranda devam ettiği gözlenmektedir. Özellikle kurs sağlayıcısı kişilerle bağlantıların projelerden sonra da devam ettiği anlaşılmaktadır. Katılımcılar bu ilişkilerini kullanarak yeni projeler düzenlemek için girişimlerde bulunmuşlardır. Aynı doğrultuda, projeye katılan kurumların içinde dil yeterliliği konusunda sorun yaşamayanlar süreçte daha çok uluslararası ortaklarıyla iletişim kurduklarını ifade etmişlerdir. Ancak çoğunlukla katılımcılar dil becerilerindeki yetersizlik ve güvensizlik sebebiyle genellikle faaliyete birlikte katıldıkları gruplarla ve Türkiye'den giden diğer gruplarla görüşmeyi tercih etmişlerdir.

4.3.1.3. Yeni Projelere Yönlendirme

Projeye katılanların tamamı başka kurumlarda çalışanlara bu tür proje/ faaliyetlere katılmalarını önermiştir. Önerme nedenlerinin başında gelen hususlar farklılıkları, farklı uygulamaları görebilme, mesleki kazanımlar elde edebilme, özgüven ve motivasyon oranlarında artış olması, farklı kültürlerle karşılaşabilme imkânı şeklinde sıralanmaktadır. Katılımcılar hareketlilik faaliyetlerini kurumlar arası iş birliğini geliştirmeye ve yeni projeler yapmaya yönelik bir fırsat olarak görmektedir.

4.3.1.4. Projelere Yeni Katılımcıları Dâhil Etme

Projeler, genellikle faaliyete hem kurumları hem de personel düzeyinde yeni katılımcıları dâhil etmektedir. Okul Eğitimi alanında yüksek oranda, gerçekleşen projenin ilk katılımı sağladığı bilgisi edinilmiştir. Kurumlar düzeyinde yapılan görüşmeler sonunda yer alınan projenin ilk projeleri olduğu bilgisi en çok verilen cevap olmuştur. Bunun yanında, birçok projede katılımcılar ilk kez Okul Eğitimi ya da Yetişkin Eğitimi projelerinden birinde yer aldıklarını belirtmişlerdir.

4.3.2. Hedef Kitlelerine Yönelik Yenilikçi ve Geliştirilmiş İşleyiş Şekli, Eğitim ve Öğretim Personeli Açısından Geliştirilmiş Yeterlilikler

Kurum yöneticileri proje kapsamında kurumsal boyutta çok sayıda kazanımın elde edildiğinden bahsetmişlerdir. Okul Eğitimi projelerine katılan kurumlarda, özellikle öğrencilere ve velilere yönelik, Yetişkin Eğitimi projelerine katılan kurumlarda da kendi hedef kitlelerine yönelik, yenilikçi bakış açıları ortaya çıktığı gözlenmiştir. Eğitim ve öğretim personelinin mesleki yeterliliklerinin farklılaştığı ve geliştiği belirtilmiştir.

4.3.3. Kurum/Kuruluş İçerisinde İe Bağlığın Yüksek Olduğu Daha Modern, Dinamik ve Profesyonel Bir Ortam

Kurum içinde ihtiyaçların belirlenerek hedefe yönelik planlı çalışma şeklinin yerleşmesi, dolayısıyla kurum içi iletişimin olumlu yönde değişmesi, elde edilen mesleki kazançlar ile kurumsal anlamda mesleki kalitenin arttığı ve kurum içi motivasyonun da bu süreçten çok olumlu etkilendiği ifade edilen noktalardandır.

4.3.4. Kurum/Kuruluş İçerisindeki Profesyonel Ortam

Proje ile ilgilenecek deneyimli çalışanlardan oluşan ekip oluşturulması ile kurumsallaşma düzeyinde artış yaşandığı da gözlenen çıktılardan olmuştur.

4.3.5. Proje ıktılarının Yaygınlaştırılması ve Kullanılması

Katılımcılar Erasmus+ projesi kapsamında yapılan çalışmaları göstermek amacıyla proje çıktılarının yaygınlaştırılması ve kullanmasına yönelik çeşitli faaliyetler yaptıklarını belirtmişlerdir. Hareketlilik faaliyetinde renilen derslerin, çıktıların ve bulguların paylaşımı için yapılan çalışmalar sadece kendi çalıştıkları kurum/ kuruluşlarla sınırlı kalmamış, ile ve il bazında oldukça geniş bir topluluk üzerinde farkındalık yaratmıştır. Yaygınlaştırma faaliyetlerinin gerçekleştirildiği seminer faaliyetlerine katılım oranlarının arttığı ve personelde isteklilik olduğu gözlemlenmiştir.

4.3.6. Projelerin Bireylerin Beklenti ve İhtiyaçlarını Karşılama Düzeyi

Görüşmelerin sonunda projelerin ve faaliyetlerin katılımcıların beklenti ve ihtiyaçlarını büyük oranda karşıladığı anlaşılmaktadır. Hareketlilik faaliyetleri sırasında gerçekleşen faaliyetlerin eğitim hedefleriyle uyumlu olduğu sonucu ortaya çıkmıştır.

4.3.6.1.İçerik ve Kapsam

Projelerin kapsamlarının büyük oranda yeterli olduğu bilgisi ortaya çıkmıştır. Projelerin kapsamı noktasında ikincil olarak belirtilen husus ve öneri ise yapılandırılmış kurs/ eğitim faaliyetleri ve işbaşı eğitimi faaliyetlerinin birlikte gerçekleştirilmesinin gerekliliğine yönelik olmuştur.

4.3.6.2.Hareketliliğin Süresi

Faaliyetlerin süresinin genel olarak ihtiyacı karşılar nitelikte olduğu belirtilmiştir. Bununla birlikte sürenin yetersiz olduğunu vurgulayanların neredeyse tamamı işbaşı gözlem faaliyetlerine ve kültürel faaliyetlere yönelik daha fazla zaman ayırabilmek istediklerini belirtmişlerdir. Ayrıca özellikle Yetişkin Eğitimi projelerindeki katılımcılar ve eğitimin içeriğine göre de Okul Eğitimindeki bazı projeler (özellikle drama eğitimi konulu projelerde) bir hafta olan sürelerinin yetersiz olduğunu belirtmişlerdir. Sürenin yetersiz olduğunu belirten katılımcılar daha çok farklı kurumsal ve kültürel örnekleri görmek istediklerini ancak sürenin yetersiz olduğunu belirtmelerinin yanı sıra eğitim içeriğinin bu süreçte kısıtlandığını da vurgulamışlardır. Katılımcılardan bazıları hareketlilik dönemlerinin eğitim öğretim dönemlerinin dışında gerçekleştirilmesinin daha verimli olacağını vurgulamışlardır. Tüm bunlara ek olarak yedek kapsamında olan ve daha geç kabul edilen projelerin süresinde Türkiye Ulusal Ajansı tarafından

yapılan değişikliklerin sürecin işleyişine olumsuz yansıdığı ve proje geneline bu değişikliğin yansıtılmasının zorluklar doğurduğu belirtilmiştir.

4.3.6.3. Hareketlilik İçin Sağlanan Bütçe

Katılımcıların büyük çoğunluğu bütçenin yeterli olduğunu bildirmişlerdir. Bunun yanında gidilen ülke ve şehirlere göre farklılık yaşandığına dair bildirimler de söz konusudur. Çoğunlukla bütçenin yeterli olduğunu ifade eden katılımcıların yanı sıra gidilen ülkenin ekonomik durumu nedeniyle bütçenin yetersiz olduğunu vurgulayan katılımcılar da olmuştur.

4.3.7. Proje Hazırlanması Sırasında Danışmanlık Hizmeti

Proje kapsamında danışmanlık hizmeti aldığını belirtenlerin oranı çok düşüktür. Danışmanlık aldığını belirtenlerin büyük kısmı buldukları bölgede daha önce proje yapan kurumlardan, kişilerden ya da ildeki proje ofislerinden destek aldıklarını belirtmiştir.

4.3.8. Türkiye Ulusal Ajansı ile İletişim

Projelerde, süreç içerisinde Türkiye Ulusal Ajansı ile olan ilişkilerin sorunsuz şekilde işlediği ve herhangi bir sıkıntı ile karşılaşılmadığı belirtilmiştir.

5. Tartışma

Bu bölümde, bir önceki bölümde bildirilen bulgular tartışılmakta, etki değerlendirmesi çalışmasının sonuçları ve uygulamaya etkileri sunulmaktadır.

5.1. Etki Değerlendirmesi Yapılmasının Sebebi

Projelerin yayılması ve etkilerinin analiz edilmesi proje değerlendirme sürecinin en önemli boyutudur. Bu etki değerlendirmesi, 2014 yılında başlatılan Erasmus+ programı tarafından finanse edilen projelerde hedeflere ve beklenen sonuçlara ne ölçüde ulaşıldığını ve projelerin etkilerinin ortaya konmasını göstermek amacıyla yapılmıştır.

5.2. Etki Göstergeleri

Erasmus+ projelerinin etkisi sadece proje sonuçlarının niteliğiyle değil, aynı zamanda bu sonuçların görünürlüğünün sağlanması, yaygınlaştırılması ve kazanımların projenin dışında kullanılması bakımından da ölçülmektedir. Bu nedenle bu raporda proje sonuçlarının mümkün olduğunca çok sayıda potansiyel kullanıcıya, verimli bir şekilde ulaştırılıp ulaştırılmadığı da incelenmiştir. Raporda yer alan diğer etki göstergeleri ise şunlardır; katıldıkları hareketlilik sayısı, hareketlilikten sonra alınan belgeler, hareketlilik faaliyetlerine katılan katılımcıların sayısı, proje faaliyetleri sırasında katılımcılar tarafından kazanılan bilgi ve becerilerin katılımcılar üzerindeki etkileri, okul/kurumda yürütülen/yürütülmesi planlanan diğer Avrupa projelerinin sayısı ve hareketlilik faaliyetlerinin kurumsal kapasite gelişimi üzerindeki etkileri.

5.3. Projelerin Etkileri

Okul Eğitimi alanındaki projelerin hedef kitlesi, öğrenciler, öğretmenler, okullar (okul öncesi eğitimden orta öğretime kadar), veliler ve eğitimle doğrudan ya da dolaylı ilgisi olan tüm eğitim bileşenleridir. Yetişkin Eğitimi alanındaki projelerin hedef kitlesi ise, yetişkinlerin temel beceri ve anahtar yeterlikleri kapsamındaki eğitimlerinden sorumlu personel ile bu alanlarda eğitim alan yetişkin öğrencilerdir. Erasmus+ projelerine katılımın, hem personelin mesleki alandaki gelişimine hem de kurumsal kapasitenin artırılması üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğu görülmüştür.

Erasmus+ hareketlilik faaliyetine katılan personelin tamamı, Kursu Özgü Sertifika ve büyük bir kısmı da Europass Hareketlilik Belgesi edindikleri halde, büyük bir çoğunluğu kurumları tarafından gayri resmi olarak tanındıklarını belirtmektedir. Bu sertifika ve hareketlilik belgeleri, katılımcıların faaliyetlerinin kurum yönetimi tarafından resmi olarak tanınmasının sağladığından, bu belgelerin yerel/ bölgesel/ eğitim otoriteleri tarafından fark edilmesi projenin görünürlüğünü sağlayan önemli bir etki göstergesidir. Buna ek olarak, katılımcıların büyük çoğunluğu daha önce bir hareketlilik programına katılmadıklarını, özellikle hareketlilik faaliyetinden sonra yeni projelere katılma konusunda oldukça istekli olduklarını belirtmişlerdir. Bu bulgu projelerin katılımcılarının yeni projelerde yer alma konusundaki motivasyonları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Katılımcıların faaliyetlerinin Avrupa Gelişim Planı ile bağlantılı olduğu ortaya çıkmıştır. Bu bulgu eğitim ve öğretim alanında Avrupa düzeyinde iş birliğinin teşvik edilmesi, Avrupa ülkelerinin eğitim sistemine ilişkin bilgi ve birikim (içerik ve değerlendirme) kazanılması, Avrupa ülkelerindeki öğretmenlerle güçlü bağlar oluşturulması, Avrupa Birliği bilgisi edinilmesi, Avrupa ülkelerindeki yaşam tarzı ve eğitim bilgisinin ve yerel kültür bilgisinin edinilmesi açısından projelerin etkili olduğunun göstergesidir.

Bulgular katılımcıların çoğunun projeleriyle ilgili bir danışmanlık hizmeti almadıklarını ortaya koymuştur. Katılımcılar, özellikle proje başvuru formlarının doldurulması sırasında projeler konusunda bilgili ve deneyimli bir kuruma ya da kişiye danışmaya ihtiyaç duyduklarını ancak kişisel ilişkiler yoluyla sorularına cevap bulduklarını belirtmişlerdir. Bu nedenle, yeni proje hazırlayan kurumlara destek olabileceklerini belirtmişlerdir. Bu bulgu, katılımcıların özgüven, proje yönetimi ve takım çalışması becerilerini geliştirmeleri konusunda projelerin etkili olduğunun bir göstergesi sayılabilir.

Projeye katılan personelin mesleki bilgi birikimi ile kendi iş kollarındaki meslek bilinci artmıştır. Buna ek olarak, katılımcılar girişimcilik yeteneklerini geliştirmişlerdir. Hareketlilik ayrıca katılımcıların proje dışında, okul/kurum dışında da meslektaşlarla etkili iletişim sağlamalarına yardımcı olmuştur. Ayrıca, kurum çalışanlarının çok disiplinli bir ekipte çalışma motivasyonu; mesleki eğitim alma ve mesleki becerilerini geliştirme konularındaki isteklilikleri ve çalışma hevesleri, yabancı kültürlerle duyarlılıkları artmıştır. Projelerin yenilikçi bakış açıları edinme noktasında da önemli katkılarının olduğu belirtilmektedir.

Erasmus+ Okul ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği katılımcılarının pek çoğu Erasmus+ Hareketlilik projesinde faaliyetin İngilizce olarak gerçekleştiğini, ancak sınırlı da olsa faaliyetin gerçekleştiği ülkenin yerel dilinde iletişim becerileri geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Hem odak grup toplantılarında hem de bireysel görüşmelerde katılımcılar yerel dilde basit cümleler öğrendiklerini belirtmişlerdir. Bu durum Erasmus+ öğrenme hareketliliğinin; yabancı dil (İngilizce) becerilerinin gelişimine ve İngilizce dışındaki bir dilde dil becerilerinin geliştirilmesine katkı sağladığının göstergesidir.

Odak grupların ve bireysel görüşmelerin bulgularına göre, yabancı dil öğrenmenin önemi konusunda katılımcıların farkındalığı artmıştır. Katılımcıların çoğu gelecekteki Erasmus+ faaliyetlerine katılmadan önce yabancı bir dil öğrenme yolları aradıklarını belirtmiştir. Ayrıca, bazı katılımcıların dil kurslarına başladığı, bazılarının da kurumlarında dil öğreniminin önemi konusunda farkındalığı

artırmak için farklı projeler başlattıkları da bulgular arasındadır. Bu bulgu hareketlilik faaliyetinin, kurum çalışanlarının yabancı dil öğrenimi konusunda motivasyonlarını arttırmak şeklinde bir etkisi olduğunu göstermektedir.

Bulgulara göre katılımcıların hem gelecekte diğer Erasmus+ faaliyetlerine katılma konusunda hem de mesleki becerilerini geliştirme konusunda motive oldukları görülmüştür. Katılımcıların Erasmus+ öğrenme hareketliliğine katılmak için temel motivasyonlarının sırasıyla yurtdışı deneyimi kazanmak, mevcut iş ve mesleki gelişimiyle ilgili pratik beceriler kazanmak, yeni öğrenme uygulamalarını ve öğretim yöntemlerini denemek ve geliştirmek, sosyal, dilsel ve/veya kültürel yetkinliklerini artırmak ve mesleki ağını güçlendirmek veya genişletmek olduğu görülmüştür. Katılımcıları öğrenme hareketliliğine katılmak için en az motive eden durum ise işgücü piyasasındaki aktörlerle işbirliği yapmaktır.

Katılımcıların çoğu Erasmus+ öğrenme hareketliliği deneyimlerinden oldukça memnun olduklarını ifade etmişlerdir. Bulgulara göre katılımcılar farklı kültürlerle ilgili hoşgörü, farklı kültürleri keşfetme ve kültürlerarası diyalog ve etkileşim sağlama becerilerinde gelişim göstermişlerdir. Erasmus+ öğrenme hareketliliği deneyimlerinden sonra özellikle yaşamlarında ilk kez yurt dışına çıkan katılımcıların Avrupa kültürü hakkında yeni bilgiler edindikleri, kendi kültürleri ile Avrupa kültürünü karşılaştırarak benzer ve farklı yanlar buldukları ortaya çıkmıştır. Katılımcıların çoğunun Avrupa'daki şehirlerdeki park ve bahçe düzenlemelerinden, insanların trafik kurallarına sıkı sıkı bağlı olmalarından (polis yokken bile özellikle kırmızı ışıkta ve yaya geçidinde durma kuralına uymalarından), müzeleri günlük yaşamlarının bir parçası haline getirmelerinden, tanımadıkları insanları bile selamlama alışkanlıklarından, dakik olmalarından ve rahat (acelesiz) tavırlarından oldukça fazla etkilendikleri gözlenmiştir.

Diğer yandan, bazı katılımcılar, özellikle proje konusu Bilgi ve İletişim Teknolojilerinin entegrasyonu konusu ile ilgili olanlar, Avrupa'daki teknolojik donanımların Türkiye'dekinden daha zayıf olduğunu belirtmişlerdir. Katılımcılara göre ülkemizdeki sorun donanım ve altyapı eksikliğinden ziyade sistemdeki bazı

eksikliklerdir: yeterli ve verimli yazılımların olmaması ve insan kaynağının yetiştirilmesine odaklanılmaması bunlardan bazılarıdır.

Bulgulara göre hareketliliklerin çoğunun 1-2 hafta içinde gerçekleştiği gözlenmiştir. Hareketliliklerin okulların açık olduğu döneme denk gelmesinden dolayı katılımcılar kısa dönemli hareketlilikleri tercih etmektedir.

Nicel bulgular Erasmus+ Okul ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliğine katılmanın katılımcılara pratik (örneğin planlama ve düzenleme, proje yönetimi, vb.) ve analitik beceriler kazandırdığını, inisiyatif alma ve girişimcilik anlamında yetkinlikleri geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Buna ek olarak hem nicel hem de nitel bulgular katılımcıların duygusal becerilerinde, özgüvenlerinde ve motivasyonlarında da bir artış sağladığını göstermektedir. Katılımcılar ayrıca daha önyargısız, hoşgörülü, açık fikirli, yeniliklere karşı daha meraklı olduklarını ve öğretime yönelik olumlu tutumlar geliştirdiklerini belirtmişlerdir.

Öğrenmeyi öğrenmek, kişiler arası ve sosyal yeterliklerin gelişimi, kültürel farkındalık ve ifade yetkinliklerinin gelişmesi, iş ve mesleki gelişimle ilgili sektörel veya pratik beceriler kazanılması, örgütsel yönetim ve liderlik becerilerinin gelişimi, profesyonel ağların güçlenmesi ve genişlemesi hareketlilik faaliyetlerinin diğer önemli etkilerindedir.

Bulgular Erasmus+ Okul Eğitimi hareketlilik ve Yetişkin Eğitimi hareketlilik faaliyetine katılan kurumların hemen hepsinin yaygınlaştırma faaliyetleri gerçekleştirdiklerini, binlerce hatta on binlerce kişiye ulaştıklarını ortaya çıkarmıştır. Katılımcılar proje yaşantısını ve hareketlilik sırasında edindikleri yeni bilgi ve becerileri kurumlarına döndüklerinde pek çok insana aktararak projenin etki alanını genişletmeye çalışmıştır. Katılımcılar faaliyette edindikleri bilgi ve becerileri öğrencilerle, kurumlarındaki ve farklı kurumlardaki meslektaşlarıyla ve/ veya toplumda doğrudan ya da dolaylı olarak proje konusundan etkilenen diğer kişilerle paylaşırken farklı yaygınlaştırma faaliyetleri gerçekleştirmişlerdir. Bulgulara göre en sık yapılan yaygınlaştırma faaliyetleri:

yazılı bir rapor hazırlama, personel toplantıları, çalıştay veya seminer düzenleme, konferansa katılma, görsel ve yazılı, görsel, görsel-işitsel medya ile sosyal medya paylaşımları, broşür ve kitapçık hazırlama ve eşantıyon hediyeler (örn: anahtarlık, ajanda, kalem v.b.) dağıtarak farkındalık oluşturmaktır.

Katılımcıların çoğu Erasmus+ öğrenme hareketliliğinin dil gelişimine katkısının yanında kurum çalışanlarının girişimcilik, özgüven, mesleki motivasyon, yabancı kültürle duyarlılık ve yenilikçi bakış açıları edinme noktalarında önemli katkıların olduğunu belirtmektedir.

Bulgular katılımcıların çoğunluğunun ortak kurum/ kuruluşla iş birliğini güçlendirdiklerini, sivil toplumdaki aktörlerle ve işgücü piyasasıyla iş birliği yaptıklarını ortaya çıkarmıştır. Katılımcıları projelere katılmaya teşvik eden en önemli etkenlerden biri yurtdışında vakit geçirme fırsatıdır. Bu etken aynı zamanda katılımcıları yeni projeler yapma konusunda da motive etmektedir. Neredeyse tüm katılımcılar ileride yeniden bir Erasmus+ hareketlilik faaliyetine başvurmayı planlamaktadır. Bazı katılımcılar yeni proje hazırlığı içinde olduklarını belirtmiştir.

Projelerin diğer önemli katkıları arasında; hareketlilik faaliyetine katılan personelin yeni öğrenme uygulamalarını veya öğretim yöntemlerini deneyimlemeleri, yurtdışındaki iyi uygulamaları öğrenmeleri, mesleki gelişimleri konusunda ilgili iş koluna özgü veya pratik beceriler kazanmaları, yabancı dil becerilerinin, sosyal, dilsel ve/veya kültürel yeterliklerinin gelişmesi sayılabilir. Ayrıca, katılımcıların iş doyumlarının yanı sıra bilgi iletişim teknolojileri araçlarını (örn. bilgisayar, internet, sanal iş birliği platformları, yazılım, BİT cihazları, vb.) kullanma konusunda yetkinlikleri ve istihdam edilebilirlik ve kariyer fırsatları da artmıştır. Bu bulgu projelerin katılımcılarda dijital becerilerin geliştirilmesi ve yeni konular/ bilgi tecrübesi yönünde etkili olduğunu göstermektedir.

Odak grup görüşmeleri ve bireysel görüşmelerden elde edilen bulgular, nicel analiz sonuçları ile aynı doğrultudadır. Katılımcılar, Erasmus+ hareketlilik faaliyeti deneyiminin, yeni yöntemler ve farklı uygulamalar öğrenerek, kuramsal bilgilerini artırdığını ve uygulama konusunda deneyim kazandıklarını belirtmişlerdir. Diğer yandan bulgular Erasmus+ Okul ve Yetişkin Eğitimi hareketliliğine katılmak konusunda katılımcıların temel motivasyonlarının yurtdışındaki iyi deneyimlerden bilgi ve uzmanlık bilgisi kazanmak olmasına rağmen, diğer motive edici durumlar arasında farklar olduğunu göstermiştir.

Bulgulara göre iki grupta da katılımcıları öğrenme hareketliliğine katılmak için en az motive eden durum, işgücü piyasasındaki aktörlerle iş birliği yapmaktır. Bu bulgu projenin işgücü piyasasındaki aktörlerle iş birliği yapma konusunda beklenen etkisinin gerçekleşmediği şeklinde yorumlanabilir. Bu durum Türkiye’de işgücü piyasasındaki kamu/özel kurum ve kuruluşları arasında bir koordinasyon ve eylem birliği bulunamamasından kaynaklanıyor olabilir.

Nicel bulgular Erasmus+ Okul ve Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliğine katılmanın personele pratik (örneğin planlama ve düzenleme, proje yönetimi, vb.) ve analitik beceriler kazandırdığını, inisiyatif alma ve girişimcilik anlamında yetkinlikleri geliştirdiğini ortaya çıkarmıştır. Buna ek olarak hem nicel hem de nitel bulgular katılımcıların duygusal becerilerinde, özgüvenlerinde ve motivasyonlarında da bir artış sağladığını göstermektedir. Katılımcılar ayrıca daha önyargısız, açık fikirli, yeniliklere karşı daha meraklı olduklarını ve öğretime karşı tutumlarını tazelediklerini belirtmişlerdir.

Bulgulara göre katılımcıların sadece planlanmış faaliyetler yoluyla değil örtük program olarak adlandırılan sargın öğrenme ortamlarında da çeşitli bilgi ve becerilerini artırmışlardır. Odak grup ve bireysel görüşmelerde elde edilen bulgular, kültürel faaliyetlere katılma; örneğin müze ziyareti, alışveriş yapma, yemek yeme gibi faaliyet dışı ortamlarda katılımcıların sargın öğrenmelerinin gerçekleştiğini; bireyler arası ilişkiler, toplumsal kurallar, demokratik yaşam biçimi, zaman yönetimi gibi konularda farkındalıklarının arttığını ortaya

koymuştur. Benzer biçimde, hareketlilik faaliyeti sırasında katılımcıların sosyal becerileri ve iletişim becerileri de gelişmektedir. Ayrıca katılımcıların çalışma ahlakının önemi ve kurumda özellikle dezavantajlı bireyler için gereken önlemleri alma konusunda da farkındalıkları artmıştır. Katılımcıların dezavantajlı birey kavramını algılama biçimlerinin değiştiği de bulgular arasında yer almaktadır.

Erasmus+ hareketlilik projelerinde gerçekleşmesi beklenen amaçlardan biri de katılımcıların mesleki alanlarıyla ilgili konulardaki bilgilerinde artış olmasıdır. Bulgular projelerin bu amaca ulaşmakta katkıda bulunduğunu göstermektedir. Diğer bir ifade ile Erasmus+ projesine katıldıktan sonra katılımcıların mesleki alanlarıyla ilgili konulardaki bilgilerinde de bir artış yaşanmıştır. Bulgulara göre, bu hareketlilik faaliyeti sayesinde katılımcıların çoğunluğunun diğer ülkelerdeki okul eğitimi ve yetişkin sistemleri hakkındaki bilgileri ve Avrupa Birliği malî yardımları ve AB'nin Türkiye'de desteklediği programlara ilişkin farkındalıkları artmıştır. Aynı doğrultuda hareketlilik faaliyeti gönderen kurumda yeni öğretim / eğitim yöntemleri / yaklaşımları / iyi uygulamalar kullanılmasına yol açmıştır. Ayrıca projelerden sonra edinilen anlayış sayesinde personelini hareketlilik faaliyetine gönderen kurumların organizasyon / yönetimlerinde değişiklikler başlatılmıştır. Projeye katılım ortak kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin artmasını sağlamıştır. Erasmus+ projesine katılmak, personelini hareketlilik faaliyetine gönderen kurumların uluslararasılaşmasına da hizmet etmektedir.

Diğer yandan, bulgular katılımcıların projeler tamamlandıktan sonra çalıştıkları kurumlardaki dezavantajlı bireylerin ihtiyaçlarına cevap verebilme kapasitesinin artırılmasına yönelik bazı uygulama ve kurumsal düzenlemeler yapmaya çalıştıklarını, ancak bazı kültürel, yasal ve ekonomik kısıtlamalarla ve mevzuata bağlı engellerle karşılaştıklarını ortaya çıkarmıştır.

Projeler için sağlanan mali destek ve süre konularında herhangi bir kısıtlama yaşanmadığı ortaya çıkmıştır. Faaliyetlerden sonra bazı proje yürütücüleri ve katılımcılar öğrendikleri yeni bilgi ve becerileri çalıştıkları kurumda uygulama sırasında kültürel, yasal ve ekonomik sorunlarla karşılaştıklarından söz etmişlerdir.

6. Sonuç ve Öneriler

Bu bölümde, etki analizinin sonuçları özetlenerek proje yönetiminde ve uygulamasında kaliteyi artırmaya yönelik öneriler sunulmaktadır.

6.1. Etki Analizinin Kapsamı

Bu rapor, “Okul ve Yetişkin Eğitimi Personelinin Mesleki Gelişimini Desteklemek Suretiyle Eğitimde Kalitenin Artırılması Projesi” kapsamında desteklenen 387 Erasmus+ Programı Okul Eğitimi Personel Hareketliliği Projesinin ve 126 Yetişkin Eğitimi Personel Hareketliliği projesinin sonuçlarının değerlendirilmesi ve analiz edilmesi, faaliyetlerinin etkililiği ve başarının sağlanması ile ilgili proje yürütücülerinin ve katılımcıların görüşlerinin karşılaştırılması ve tutarlı bir sentezini ortaya koymaktadır.

Bu kapsamda;

Personel açısından, alt-projelerin şu hususlara ne ölçüde katkı sağladığı araştırılmıştır;

- Güçlendirilmiş istihdam edilebilirlik ve kariyerde ilerleme beklentileri,
- Artırılmış girişim ve girişimcilik ruhu,
- Gelecekteki (örgün/ yaygın) eğitim veya öğretimlerde yer almaya yönelik motivasyonun artırılması,
- Mesleki profilleri ile bağlantılı geliştirilmiş yeterlilikler,
- Eğitim kurumlarının modernizasyonu ve uluslararası açılımının getirdiği değişikliklerin yapılması için kapasite artırımı,
- Örgün ve yaygın eğitim ve mesleki eğitim ile işgücü piyasası arasındaki bağlantının artırılmasının öneminin kavranması,
- Öğrenciler, stajyerler, çıraklar ve okul öğrencileri, yetişkin öğrenciler, gençler ve gönüllülerin lehine yaptıkları çalışmaların kalitesinin artırılması,
- Dezavantajlı kişilerin ihtiyaçlarına cevap verebilme kapasitesinin artırılmasına

Kurumlar açısından, alt-projelerin şu hususlara ne ölçüde katkı sağladığı araştırılmıştır;

- AB seviyesinde/ uluslararası seviyede faaliyet gösterme konusunda artırılmış kapasite: iyi yönetim becerileri ve uluslararasılaşma stratejilerinin geliştirilmesi,
- Hedef kitlelerine yönelik yenilikçi ve geliştirilmiş işleyiş şekli, eğitim ve öğretim personeli açısından geliştirilmiş yeterlilikler,
- Kurum/ kuruluş içerisinde işe bağlılığın yüksek olduğu daha modern, dinamik ve profesyonel bir ortam.

6.2. Etki Analizinin Sonuç ve Önerileri

Bu etki analizi, Erasmus+ projelerine katılımın hem personelin mesleki alandaki gelişimi hem de kurumsal kapasitenin artırılması üzerinde önemli bir etkiye sahip olduğunu ortaya koymuştur. Ayrıca, Erasmus+ projelerinin hedeflerine ulaşıldığı, faaliyetlerin projedeki amaca uygun olduğu, uygulayıcı/ev sahibi kurumun insan kaynağı, finansal kaynaklar, alt yapı gibi konularda yeterli kapasiteye sahip olduğu, bütçenin faaliyeti gerçekleştirmek için yeterli olduğu görülmüştür.

Avrupa finansman mekanizmalarına (Avrupa Birliği malî yardımları ve AB'nin Türkiye'de desteklediği programlara) ilişkin farkındalıkları artıran kurum yöneticilerinin, kurumlarında çalışan personeli bu tür hareketlilik faaliyetlerine tekrar katılmaya teşvik etmesi kurumlarda daha demokratik ortam oluşturulmasına ve yeni öğretim / eğitim yöntemleri / yaklaşımları / iyi uygulamalar kullanılmasına, kurumların organizasyon ve yönetim biçimlerinde değişiklikler başlatılmasına, yurt dışı kurum ve kuruluşlarla iş birliğinin artmasına ön ayak olacağından kurumların daha fazla uluslararasılaştırılmasını sağlayacaktır.

Bulgular Erasmus+ hareketlilik faaliyetlerine katılmanın, katılımcıların motivasyonunu ve girişimciliğini artırdığını ve kişisel gelişim konusunda harekete

geçmelerini sağladığını göstermektedir. Ayrıca bireylerin dili kullanma konusunda kendine daha fazla güvenmelerine de katkı sağlamaktadır. Ancak bazı katılımcılar dil konusunda sorunlar yaşamakta, tercümana ve çoğunlukla da İngilizce öğretmenlerine bağımlı hale gelmektedir. Bu sorunu çözebilmek için yeni proje hazırlayan kurumlarda yurt dışı faaliyetlerine katılmadan önce personele sağlanan yabancı dil desteğinin niteliğinin artırılması için gereken önlemlerin alınmasının yararlı olacağı düşünülmektedir.

Katılımcıların projeleri kabul edildikten sonra Türkiye Ulusal Ajansı ile iletişimde sıkıntı yaşamadıklarını belirtmiş, ancak özellikle proje başvuru formlarının doldurulması sırasında projeler konusunda bilgili ve deneyimli bir kuruma ya da kişiye danışma ihtiyacı duydukları görülmüştür. Katılımcıların resmi olmayan ilişkileri kullanarak vakitlerini boşa harcamalarını önlemek ve bu türden bir ihtiyacı ortadan kaldırmak için deneyimli proje yöneticileri arasından bir danışma grubunun kurulması önerilebilir.

IPA İnsan Kaynaklarının Geliştirilmesi Operasyonel Programı Okul ve Yetişkin Eğitimi Personelinin Mesleki Gelişimini Desteklemek Suretiyle Eğitimde Kalitenin Artırılması projesi faaliyetlerinin gerçekçi birer fırsat haline gelmesini engelleyen temel sorun kaynakları, ağırlıklı olarak mevzuat farkı, kültürel farklılıklar, iletişimde yaşanan aksaklıklardır. Diğer bir deyişle hareketlilikler sonrasında gerçekleştirilen yaygınlaştırma faaliyetlerden yeterli verim alınamaması ve faaliyetlerde edinilen yeni bilgi ve becerilerin uygulamaya tam olarak geçirilememesi yönetsel, hukuki, kültürel ve/ veya ekonomik engellerin bir sonucudur. Projeler için sağlanan mali destek ve süre konularında herhangi bir kısıtlama yaşanmamakla birlikte, proje sonuçlarının yaygınlaştırılması ve edinilen yeni bilgi, beceri ve uygulamaların kurumlarda sürdürülebilmesinin önündeki engellerin kaldırılması için çaba harcanmalıdır.

Daha önce de belirtildiği üzere program kuralları gereğince hareketliğin süresi 2 günden 2 aya kadar değişmektedir. Hareketlilik süresi projenin amacına ve planlanan faaliyetlerin türüne göre başlangıç aşamasında seçilmesine rağmen

bazı katılımcılar sürenin yetersiz olduğunu belirtmiştir. Katılımcılar işbaşı gözlem faaliyetlerine ve kültürel faaliyetlere yönelik daha fazla zaman ayırabilmek istediklerini belirtmişlerdir. Ancak program kurallarına göre, projenin amacı dışındaki kültürel faaliyetlere fazladan zaman ve bütçe ayrılması mümkün olmamaktadır. Katılımcıların okul / kurumlarda işbaşı gözlem yapabilecekleri, sosyal ve kültürel paylaşım gibi farklı beklentilerini karşılayabilecekleri diğer projeler konusunda bilgilendirilmeleri yerinde olacaktır.

Erasmus+ hareketlilik faaliyetlerine katılmak sadece personelin mesleki gelişimine katkı sağlamakla kalmayıp aynı zamanda eğitim öğretim sürecinin iyileştirilmesine, yönetsel bakış açılarının değişmesine, iletişim ve iş birliği becerilerinin artmasına ve dolayısıyla da kurumsal kapasitenin geliştirilmesine katkıda bulunmaktadır. Ayrıca, faaliyete katılan personelin kültürlerarası ve uluslararası bir anlayışı kazanarak, yeni eğitim-öğretim yöntem ve materyallerinin geliştirilmesine, eğitim programlarının hedef, içerik, eğitim durumları, ölçme ve değerlendirme öğelerinin yeniden düzenlenmesine, öğretimin iyileştirilmesine, iyi uygulamaların ülkemize uyarlanmasına da katkıda bulunmaktadır.

Çalışanların ve işverenlerin uyum sağlama kapasitelerini geliştirmek için sosyal ortakların, okulların, yerel/bölgesel eğitim otoritelerinin, yetişkin eğitimi kurumlarının, sivil toplum kuruluşlarının ve kamu kurumlarının eğitim kapasitelerinin artırılması, projelerin özel amaçlarından biridir. Ancak bulgular Erasmus+ Okul ve Yetişkin Eğitimi hareketliliğine katılmak konusunda katılımcıları en az motive eden durumun işgücü piyasasındaki aktörlerle iş birliği yapmak olduğunu göstermiştir. Girişimcilik ve yenilikçilik eğitimlerinin verileceği programların geliştirilip yaygınlaştırılması, projelerin işgücü piyasasındaki aktörlerle işbirliğini geliştirme üzerindeki etkisini arttırmada etkili bir yol olabilir. Bir personel hareketlilik projesinin sadece katılımcıların yurt dışı hareketlilik taleplerine cevap vermesi projenin etkisini azaltmaktadır. Eğer projenin etkisi sadece hareketliliğe katılarak elde edilen deneyimler ve bilgilerle ölçülürse,

projenin kurumsal etkisi kapsamında kişisel gelişimle sınırlı olacaktır. Bu nedenle yaygınlaştırma faaliyetleri yoluyla projenin görünürlüğü artırılabilir.

Kursa özgü sertifika ve Europass hareketlilik belgesi, eğitim süresinin içeriğini ve sonuçlarını son derece ayrıntılı bir şekilde açıkladığından, katılımcıların bir hareketlilik sırasında edindiği belgeleri geniş bir izleyici kitlesi ile (okul öğrencileri, çırak, üniversite öğrencileri, iş arayanlar ve çalışanlar) paylaşması gerekmektedir. Bu belgelerin alınması Avrupa'da gerçekleştirilen eğitim deneyimini kaydetmek ve projenin etkisini görünür kılmak için etkili bir yoldur. Avrupa Komisyonu tarafından öğrenme hareketliliği deneyimi sırasında kazanılan becerileri ortaya koymak ve kaydetmek için bu belgelerin kullanılması tavsiye edilir. Kursa özgü sertifika ve Europass hareketlilik belgelerinin tanınırlığını resmileştirmek için kurumlarda sembolik bir sertifika töreni gerçekleştirebilir. Kurum yöneticisi/ proje yürütücüsü, projeyi bir bütün olarak görünür kılmak için yerel/bölgesel eğitim otoritelerinden, yerel basından vs. temsilcileri de bu törene davet edebilir.

Bunun dışında kurum yöneticisi/ proje yürütücüleri projenin web sitesini proje hakkında bilgiler ve rakamlarla sürekli güncelleyerek, ziyaretçi sayılarını ve görüşlerini kaydederek yeni raporlar ve basın bültenleri hazırlayabilirler. Sosyal ağlarda görünürlük sağlanması ulus-ötesi ağlar kurulmasına ve bağlantıların güçlenmesine yardımcı olabilir. Ayrıca, katılımcıların ve kurumdaki bireylerin projenin konusu ile ilgili görüşlerinin belirlenmesi ve ihtiyaçlarının daha iyi karşılanması için, proje başlatılmadan önce ve/ veya proje tamamlandıktan sonra katılımcılara bir anket uygulanabilir. Anket sonuçlarının analiz edilip yayınlanması da projenin etkisini değerlendirmek için etkili bir yol olabilir.

Bu rapordaki bulgular araştırmaya katılan bireylerin içten ve gerçekçi cevaplar verdikleri varsayımına dayanmaktadır. Bulguların genellenebilirliği benzer projelerle sınırlıdır. Proje katılımcılarının projeler hakkındaki görüşlerinin alınması, hareketlilik projelerinin etkisinin değerlendirilmesinde, faaliyetlerin

gözden geçirilmesinde ve gelecekte yapılacak projelerin potansiyelinin artırılmasında hayati öneme sahiptir. Bu bakımdan bu raporun bulgularının, farklı projelerin etki değerlendirmelerinin yapılması sırasında gelecekteki araştırmacılara, proje yürütücülerine ve Türkiye Ulusal Ajansı'na bir bakış açısı sunması beklenmektedir. Yukarıdaki öneriler doğrultusunda yapılabilecek değişiklik ve düzenlemeler, projelerin etkinliğinin ve katılımcıların memnuniyet düzeylerinin artırılmasında kullanılmak üzere Türkiye Ulusal Ajansı tarafından değerlendirilebilir. Ayrıca, sonraki araştırmacılara bu rapor yazıldıktan sonra tamamlanan projeleri kapsayacak şekilde bu tür etki analizi çalışmalarını sürdürmeleri önerilebilir.

7. Kaynakça

<http://www.ua.gov.tr/programlar/iyiuuygulamalar/projeler>

<http://www.ua.gov.tr/docs/magazine/reduced-llp-2008-uygulama.pdf?sfvrsn=0>

http://www.ua.gov.tr/docs/magazine/faaliyet_raporu.pdf?sfvrsn=0

<http://www.ua.gov.tr/docs/default->

source/magazine/faaliyet_raporu_2012.pdf?sfvrsn=0

<http://ua.gov.tr/programlar/erasmus-program%C4%B1>

http://ec.europa.eu/education/lifelong-learning-programme_en

<http://www.ua.gov.tr/programlar/erasmus-program%C4%B1>